

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 21. ANULU XII.

Sabiu, in 12 Martiu 1864.

Telegrafulu   e de doua ori pe septemana: joia si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl.   ra pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin: si tieri straine pe anu 12 pe    anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia   ra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua   ra cu 5    cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3    cr. v. fa

Invitare de prenumeratiune

la
„Telegrafulu Romanu“

pe triluniulu Aprile, Maiu si Iuniu c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — 1 f. 75 xr.

Pentru Transsilvania si monarchia austriaca — 2 f. —

Pentru Romania si tieri externe — 3 f. —

De sine se întielege, ca abonamente se primescu si pe   , precum si pe    de anu.

Redactiunea si Editur'a.

Sinodele bisericesci, compunerea si competiti'a lor.

(Continuare din nr. 19 si 20.)

Sinodele bisericesci sunt unu institutu dumnedicescu. Mantuitoriulu nostru Iisus Cristosu cu privire la lumea smintelorule a intemeiatu pre ele, caci sta scrisu la Mateiu c. 18. v. 19—20: „Eara-si aminu graiescu voue: ca deca doi din voi se voru uni pre pamentu, pentru totu lucrulu, ce voru cere, va fi lor delatatu meu, care este in ceriuri. Ca unde sunt doi seu trei adunati intru numele meu, acolo sunt in mijloculu lor.“ Si apoi iara-si dice Mantuitoriulu (Mat. c. 18. v. 13—18.) „Si de-ti va gresi tie fratele teu, mergi si-lu mustra pre densulu intre tine si intre elu singuru: deci de te va asculta, ai dobanditu pre fratele teu; ear de nu te va asculta, mai ia impreuna cu tine inca unulu seu doi, ca prin gur'a a doue seu trei marturii sa stea totu graiulu. Ear de nu-i va asculta pre ei, spune-lu soborului, si de nu va asculta nici de soboru, sa-ti fia tie ca unu paganu si vamesiu. Aminu graiescu voue: oricate veti lega pre pamentu, voru fi legate si in ceriu; si oricate veti deslega pre pamentu, voru fi deslegate si in ceriu.“

Eata aici cuvintele Mantuitoriului, prin carele au infiintiatu elu soborele credinciosiloru sei, dicendu: ca unde sunt macar doi seu trei adunati intru numele seu, acolo este si elu in mijloculu lor, si acesti doi seu trei infatiseza pre credinciosii sei fara deosebire, destulu-i este, ca sa-i fia credinciosi si sa se adune intru numele seu.

Asemenea si in casu de gresiela a vre unui frate, adeca a vre unui credinciosu, sa nu-i fia unuia singuru ertatu sa-lu judece pre elu, ci numai sa-lu mustre, si de nu se va indrepta si de nu va asculta nici de mai unulu seu doi, inaintea caror'a-i va repeti mustrarea, atunci vine soborul, adunarea credinciosiloru, sa-lu judece, caci numai acestei adunari i-a datu Christosu puterea cea mare, ca sa lege si sa deslege pre pamentu, asi ca sa poata fi legatu si deslegatu si in ceriuri.

Fiinti'a sinodeloru bisericesci intocmite de Mantuitoriulu nostru sta dupa evangelistulu Mateiu c. 18. v. 3—11. intru aceea, ca ori ce smintela s'aru ivi in comunitatea crestiniloru, prin ori cine si din ori ce parte, numai prin adunarea credinciosiloru sa se cerceteze, sa se curme si sa se delatureze, ca Christosu dice: vai lumii de smintele; ca trebuie sa vina smintelele; dar vai omului acelui'a, prin carele vine smintea l'a. Ear de te smintesce pre tine man'a t'a seu peciorulu teu, taia-le pre ele si le lepeda dela tine, ca mai bine-ti este tie, sa intri in vietia schiopu seu ciungu, decatu done mani seu done peciore avendu, sa fii aruncatu in foculu celu vecinicu. Si ochiulu teu, de te smintesce pre tine,

scote-lu pre elu, si-lu arunca dela tine, ca mai bine-ti este tie cu unu ochiu sa intri in vietia, decatu amendoi ochii avendu, aruncatu in green'a focului. Cautati sa nu defaimati pre unulu dintre acesti mai mici, ca dicu voue, ca angeriiloru in ceriuri pururea vedu fati'a tatalui meu, care este in ceriuri, ca a venit fiiulu omului sa mantuiasca pre celu perdutu.“

Tint'a sinodeloru este de a cerceta pre cei smintiti, pre cei nepriceputi si de a-i indrepta, in scurtu: de a cauta cea cea perduta. Christosu dice (Mat. c. 18. v. 12—14.) Ce vi se pare voue? De va avea unu omu o suta de oi, si se va retaci un'a dintr'ensele, au nu lasa pre cele nouedeci si noue in munti, si mergendu cauta pre cea retacita? Si de i se va intempla, s'o gasesca pre ea, aminu grai si voue, ca se bucura de dens'a mai multu, decatu de cele noue-deci si noue, ce nu s'au retacitu. Asia nu este voi'a in naintea tatalui vostru celui din ceriuri ca sa pera unulu dintr'acesti mici.“

Asia dara Mantuitoriulu lumii a sciutu forte bine, cumu numai se va pote infiintia imperatia sea, „care nu era din lumea acesta“ (Ioann c. 18. v. 36.), adeca din lumea despotismului si a sclaviei, din lumea urei si a desbinariloru, din lumea privilegiatiloru asupritori si a privilegiatiloru asupriti, din lumea casteloru dusmane tote un'a altei'a; elu a sciutu prea bine, ca imperati'a sea, imperati'a dragostei imprumutate, a fratietatii, a egalitatii si a libertatii, numai atunci o va pote infiintia, deca pre toti fara osebite, i va dechiar de fii ai acelui-a-si parinte, ai tatalui seu din ceriuri, si deca va face, ca sa pricepa si sa cunosca, ca toti sunt medulari ai aceleia-si familii ceresci, si deca-i va provoca, ca intre olalta sa se porte acuratu ca medularii aceleia-si familii cu dragoste, cu blandetia, standu cu totii la inoiela, cautandu intelegerea, voi'a buna si unirea, si de aceea a propusu, ca mijlocu spre ajungerea scopului seu, spre infiintiarea imperatiei sale, ce nu era de lumea acesta, adunarile intru numele seu, soborele, carele sa reguleze ori ce neintielegeri si desbinari, sa delatureze tote neajunsurile si sa stirpesca din comunitatea credinciosiloru sei tote smintelele, carele trebuie sa vina in decurgerea timpului. Deci dara numai atunci, candu si la noi, urmandu esemplulu Mantuitoriului nostru, tote trebile bisericesci se voru pertracta, desbate si decide de intrég'a comunitate crestina cu dragoste fratieasca, en blandetie, numai atunci trebile se voru regula, smintelele se voru curma si se voru stirpi, contielegerea, inoiela, unirea si dragostea fratieasca se va intemeia, numai atunci comunitatea crestiniloru se va intari, si biseric'a va fi deplina zidita, numai atunci va sosi acea imperatia, pre carea o ceremu cu atatea lacrimi in rugaciunea domnesca de tote zilele!
(Capetulu va urma.)

Voci jurnalistice despre secularizarea monastiriloru in Romania.

Intre celelalte voci din Europa apuseana, ce s'au pronuntiatu in obiectulu acest'a atatu de importantu pentru Romania, nu va fi, credemu, fara interesu a audi si paerea unor foi liberale din Austria; si asi, dupa cum amu mai datu extracte de diuarie asup'a acestei cause, facemu sa urmeze unu articulu din „Ost und West“, care elu inca l'au adusu dupa foi'a magiara liberala „A Hon.“

„Ost und West“ dupa ce schizeza positiunea orientului preste totu, vine sa vorbeasca despre monastirile asi numite inchinate. „La inceputu, dice, monastirile acestea au fostu menite a fi locuri de aperare contra inamiciloru din afara, si cea mai mare parte le aflamu zidite pela polele Carpatiloru, pecandu cele dela campu sunt zidite multu mai tardiu. In tempuri de

pace ambele serveau binefacerei creștine. Enorme le lor a-vuții au fostu sacrate spre scopuri binefacătoare și devenira asile ale miseriei și ale seraciei. Asiă monastirea Golea a devenitu asilu alu smintitiloru, altele iarasi tipografii mari, in cari se tipariau cărțile bisericesci de lipsa pentru țiera. Iarasi alele aduceau zestrele pentru fetele boieriloru. Monastirile acestea cea mai mare parte suntu metochii, adeca părți ale altoru monastiri in Turci'a. Multe din ele suntu subordonate monastiriloru din muntele Athosu și Sinai, sântului mormentu din Ierusalimu și Patriarchului din Constantinopole. Averele acestoru monastiri e enorma și constă mai cu sêma din mosii, care facu a cincea parte din ari'a intrêga a principatelor. Proportțiune in adeveru de mirare! Ele suntu zidite de principi pamenteni in secululu 15, și fiindu ca pe tempulu acel'a monastirile muntiloru Athosu și Sinai aveau mare autoritate la tóta creștinatatea resaritenă, fundatorii concediura acelor'a administratiunea. Resplat'a pentru acêst'a eră sa fia prisosulu din venitul menitu spre scopuri filantropice. Acêst'a se pôte ceti limpede in diplomele fundatiunale ale monastiriloru Radu—Voda și Cotroceni. Dar' se constateaza și prin comisiunea Engliterei, Franciei, Austriei, Prussiei și Italiei, carea-si dele parerea intr'acolo, ca e apriatu in contr'a documentelor, de a resucisimpl'a dedicatiune si a o prefaca in donatiune, precumu facu preotii grecesci. Afara de aceea invalia Istori'a moldo-romanêscă, ca dupa supunerea sub domni'a Turciloru, incepura Grecii a se asiedia prin țiera, dar' intr'atât'a gramadira asupra-si ur'a Româniloru, încatu in secululu 17. colonisările lor mai departe se oprira, și indigenatulul (adeca dreptulu de a-si cumperă mosii) li se luă.

Dupa nefericit'a campania a lui Petru celu Mare la anulu 1711, la carea sub Brancovanulu și Cantemirulu luara Românii parte activa, intr'atât'a crescû preponderanți'a Turciloru, încatu pe multu tempu perî tóta speranți'a de eliberare. Cu Turcii ajunse la putere in principatele de la Dunare și fanariotismulu sub Maurocordatos. Grecii firesce și monastirile le rapira la sine, scôsera limb'a țierei și asiedia preotii sei propri. Veniturile menite binefacerei creștinesci le 'mpartira intre sine demnitarii cei mai inalti grecesci și turcesci, și intr'atât'a scôsera monastirile de sub orice inspectiune a statului, încatu ele devenira dupa tóta form'a statu in statu. Cumu de fâra sufletu au economisatu lerărehi'a grecescă cu acêsta avere colossala, arata prea bine starea lor cea depravata, lips'a totala de scôle și de disciplina creștinêscă, de care ne spunu calatorii pâna in diu'a de astadi. Eră dar lucru naturalu, că cu desceptarea nationala sub Ypsilanti și cestiunea monastiriloru sa invieze, și numai intrigile poteriloru mari, ce se combatteau un'a pre alt'a, impededara deslegarea definitiva a cestiunei. Astfelu se gramadira consultări preste consultări, fâra de a se fi ajunsu vreunu resultatu. Nici congressulu de Parisu nu facû vreunu pasu inainte pentru resolvirea intrebărei, pâna cându in fine Cuz'a, in necasulu toturoru, luă mesuri asiă numite violente.

Vomu asceptă capetulu acestei fase nouë, și schizz'a acêst'a istorica o aduseramu numai, pentru de a face cunoscutu pre cititorulu cu factorii, ce conlucra in acestu conflictu. Motivele atâtu din punctulu de vedere alu statului, câtu și dintr'alu economiei nationale suntu pentru secularisatiune. Si dreptulu se pare a fi pe partea romanêscă, de că ne aducemu aminte, ca din secululu 17. in cōce Grecii perdura dreptulu de indigenatu. Din acestea se pôte 'ntielege zelulu partidei nationale rusesci in contr'a clerului grecescu. Se pare, ca poterile europene nici ca voru sa combata principiulu in sine, ci voira numai a descarcă de pe spatele sele dificultăți, dupace afara de aceea au multe griji de altu felu. Acêst'a din partea Rusiei e cu atât'a mai probabilu, căci ea dedă foiloru independinti deplina libertate de a atacă (pre clerulu grecescu). Dar și celelalte poteru nu-si voru contradice, dupace la anulu 1857. recunoscara că drepte pretensiunile Româniloru. Engliter'a, ce e dreptu, toldeun'a sta ga'ta a tiné in functiune ori ce organu, fia cātude putredu, alu omului bolnavu (Turciei. Red.); dar politic'a ei in caus'a Greciei dovedesce totusi, ca ea nu sta tocmai mortisiu pelânga tradițiune. Franci'a și Itali'a, încatu scimu, nu se alaturara la protestulu celorlalte poteru. Directiunea politicei lor e cunoscuta de ajunsu. Precumu in ori ce alta cestiune europeana Franci'a umbla singura fâra aliatu adeveratu, in aliantia numai cu acele elemente poterice, ce le mâna prinse inainte sea, pentru de a le folosi ori ea insasi ori pentru de a spariă pre altii: asiă și 'n acêsta cestiunea sta singura cu planurile sele cele secrete. — Acêst'a camu e starea lucrurilor in Turci'a.

Sabiiu in 8 Martiu. Astadi furamu martori unui actu bisericescu, care va avé insemnatatea sea și urmările sele pentru tóta biseric'a noastră greco-resariteana din Transilvania. Parintele Protopopu alu Brășovului Ioan Popasu, dupace Sâmbata in 7 Martiu intrase in tagm'a monachala, astadi la S. Liturgia, severșita in biseric'a din cetate, priimi prin Escellenti'a Sea Parintele Episcopu diecesanu Andrei Br. de Siagun'a chirotesi'a de Protosinchelu.

Sabiiu in 9/21 Martiu. Cu cea mai viia participare a publiculu sabianu urmă astadi immormentarea d. Vicecolonel—Auditoru, Franciscu Lobinger, care in nôptea de 8 spre 9 Martiu dupace sér'a petrecuse cu amicii sei, fu lovit de damlă. Immormentarea s'a facutu cu o dêmna parada militara. — E de 'nsemnatu pôte, ca 'n 4 ani au reposatu in Sabiiu acumu trei persône militare totu in acêsta calitate. —

Pest'a in 6/18 Martiu 1864.

(I. I.) Dilele acestea amu fostu martori unoror intemplări triste; — triste dicu, căci ele arêta nematuritatea unei părți mari a poporului magiaru, care inca n'au invetiatu nimic'a din scôl'a, prin carea a trecut țier'a in 1848, și dupa aceea sub absolutismulu de 11 ani, era acum'a mai de curendu prin introducerea provisorului. O multime de ômeni nepriceputi, cari nu vedu mai departe, decâtu le este nasulu, s'au adunatu in sér'a de 13 l. a., aniversarea dîlei celei renumite din 1848, innaintea cafenelei „La Zrinyi“ cu scopu de a face o demonstratiune in onôrea aducerei aminte a acelei dile faimöse. Unulu dintre patriotii acesti'a nepriceputi se folosi de ocașiunea data, că sa-si arete talentulu oratoricu, incepû cu cuvinte inflacurate a vorbi despre libertate, despre bravulu poporu magiaru, și fini cu „Sa traiêscă Cosiutu, Clapc'a și Garibaldi“. Multimea, firesce, priimi vorbirea lui cu entusiasmu. Dupa aceea plecara toti pe strate 'n susu și 'n josu, nepaciurira pre cei ce mergeau in linisce cătra casa, pefugara pre doi insi, cari abiă putura scapă dinaintea demonstranților pin pitularea lor in o casa straina; pre unu maiestru de casa (Hausmeister) vrura a-lu constringe, sa ureze lui Cosiutu și Garibaldi „sa traiêscă“, ce acêst'a nevrendu, fu intemnatu cu impunșeturi de culite și de unele focosie, — termometrulu culturei lor. Astfelu neliniscira ei stratele pâna tardiu, candu se departara fâra intevenirea militiei, ori a altui organu de securitate. Frumösa festivitate, spre a onorá aducerea aminte a dilei de 13 Martiu din 1848!

Doue dile dupa demonstratiunea acêst'a judetiulu militaru a surprinsu in asternutu pre Paulu de Almási, Ludovicu de Beniczky, Nedeczky, Ladislau de Szelestey, Clementis dela „Phönix“ și pre librariulu Sebes și i-au arestatu pentru compromise politice. In diminêti'a următoare patrolele cele dese și neindatinate, ce se preumblau pre strade 'n susu și 'n josu, precum și machitiunea, ce se poteă ceti de pe fetele aristocratiei, carea in ôrele dela amêdi are datin'a a face promenada, ne lasau sa asceptâmu ce-va neplacutu, de ce Ddieu pâna acum'a ne-a feritu.

E tristu a audî, ca se intempla astfelu de lucruri in presentu, cari, de că nu reu, bine nici decâtu nu potu aduce țierei, carea acum mai multu decâtu alta data are lipsa de pace, asuprindu-o pre de o parte fômetea neimpacabila, eara pe de alta parte ponderositatea cestiuniloru, ce trebuie deslegate ori și cumu, căci starea de acum'a nu mai pôte dură, — e și mai tristu in sa, candu vedemu intre cei arestati și compromisi pre unii, cari numai eri, alaltaeri au fostu agratiati de clementi'a Maiestății Sale, și acum'a iara nu incapu in pele!

Noi n'amu luă notitia despre demonstratiuni și arestări de acestea, de că urmările lor aru nimeri numai pre cei compromisi, séu de că ele s'aru face numai pe cont'a natiunei magiare și nu a țierei intregi, in carea locuiescu și alte popóre devotate și credincioșe tronului și Maiestății. E lucru de mirare, ca astfelu de ômeni, cari au carunitu dejă in suferintie politice, n'au invetiatu nimic'a din trecutulu lor, n'au vediatu, ca anii 48 și 49 au adusu țier'a la sêpa de lemn, și ca nu conspiratiunile suntu mijloculu, prin care se pôte ferici o țiera. — Poloni'a ne arata destulu de invederatu, unde duce o lupta neprecugetata și desperata, — la nimicirea totala a natiunei.

Jurnalele mai nouë ne spunu, ca și prin districte s'aru fi facutu câte-va arestări de acestea, și ca la unii suspecti s'aru fi aflatu arme și harthii revoluționare.

Lugosiu in 7 Martiu 1864.

Onorata Redactiune! Deôrece corespundinti'a Trifundiariului din V. dto 10/22 Fauru nr. 14 alu Concordiei — de adeverata priimindu-se, spre batjocur'a noastră și iritarea strai-

nilor și în celelalte jurnale române *) s'au reprodus; subscripșu în interesul adevărului și pentru cunoștința publicului român rușă pre on. Redacțiune, să binevoiescă următoarea rectificare a dă să se tipărească :

Trifundiarul și începe articolul său : „pentru că între Români s'au lătit întrebuințarea literelor latine, încât și între teologii români foarte arareori au putut densul vedea potcovele ?” asiă dăra încheiamu : că e de trebuință, că candidații, cari nu s'au ocupat pe la alte institute cu ortografia bisericească, că atari individi, cari se pregătesc pentru statul preotiescu, să se exerciteze într'ens'a.

Spre scopul acest'a, pelânga gramatic'a română a lui Say'a P. Barceanu, carea se propune și în institutele teologilor din Aradu și Sabiiu, pecandu nu le este opritu Teologilor a se folosi și cu literele sale strabune, Clericii nostri sunt obligați aici a înveți și literatur'a bisericească cu slove, că sa o scria și sa o pōta întrebuința că preoți până la rețiparirea cărților bisericești cu litere, dar pōte și după aceea.

Eu cred, că acēsta predare asemenea se face la toate institutele clericale române; prin urmare e mincinosă arătarea că prin decideră consistorială s'au alesu slovele, cu atât mai puțin au loc argumentele scornite pentru slove, precum și ceea-ce atinge gramatic'a nouă a Trifundiarului de Preasfintitulu D. Eppu edată, deorece aceea nu de Eppu, ci de competentele Professoru se compune, seu cumpusa se predă, și subscripșu după chiamare-mi fiindu-mi datorință a indeletnici pre Clerici și în ortografi'a bisericească, în puțină regule insumi o propun.

Deci toate cele cuprinse în pomenitul articolu fiindu minciuni și scornituri, care sub steametulu naționalității spre alte scopuri tîntăza, mi pare reu, că „Concordia” pre acēla priimindulu, rectificarea mea, nevenindu-i la socōta, — a u l a p e d a t' o.

E de mirare ! cum se interesăza Corespundentele din V. de literatur'a clericilor nostri, nesuferindu-i a se indeletnici în acea literatură, carea în biserici până acum au pastrat și păstrăza limb'a noastră națională, pecandu cealaltă parte, a Clericilor uniți, nunumai că sunt siliti a-si înveți studiile în limb'a latină (? Red.), ci se indeletnicesc și în literaturile vechi eline și evreiesc (acēsta e și cea națională a Trifundiarului), fără a se cuprinde cu un'a din cele române !

Cu dorere trebuie se marturisim, că pecandu inteligență noastră sa vede a se interesă și de cea din launtru organizare a institutului nostru primitiv, pre atunei nu se mîșca de starea cea cădută a preotimii sale, nu are nici o condurere cu dens'a la necesările și nedreptățile ce-i provin de la proselitismulu unoru preoți fanatici, cari în părțile noastre prin fagăduințe false de bani, de bucate s. a. patimindei omenimi, și prin impartirea banilor — și inmultiesc poporul, instrainandu-l de la credința sa și demoralizându-l, încât s'au facut cu totul nesuferiti, și e de trebuință întervenirea înaltului Guvern, spre a ne pune în starea egalei îndreptăți proclamate de Maiestatea Sa prin înalt'a-I Diploma; deci Trifundiarulu, și după densulu obrazniculu corespundente din Furlug cu cealaltă împreună sub numele naționalității seu că operatori de litere cochetăza la ceea ce candu le desfacem masc'a, că vespisaru, se acopere. Interezeze-se seu de totu ce atinge pre Român fără distingere și contribueze precum la luminarea spirituală, asiă și la bunăstarea materială a poporului român și a preotimii sale, seu sa ne lase în pace, că sa suferim plăgile, ce ne vin de la frații nostri. —

Varietăți și noutăți de dî.

(Distincțiune.) Maiestatea Sa a denumit pre generalulu Ludovicu Br. de Gablenz comandatoru, și pre maiorulu generalu Contele Leopoldu Gondrecourt cavaleru alu ordinului Maria-Teresianu. —

(Dreptulu de cetățienă onorariu.) „Bucovin'a” spune, că comunitatea din Cernăuți în ședința sa din 9 Februaru 1864. a datu ablegatulu provincialu și imperialu, Alexandru Baronu de Petrino dreptulu de cetățienă onorariu alu regescii cetăți și capitale provinciale Cernăuți. —

(Din biografi'a lui Pavelu Almási.) A-

*) Noi din parte ne trebuie să reieptăm acēsta invinuire; căci scirea aceea o reproduseram în câte-va cuvinte între noutățile de dî în nr. 16. cu rezervă cuvenită, dîcendu espreșu: de va fi adevăratu. Spre batjocur'a noastră aru fi corespundință numai candu aru fi adevărat, pecandu deca nu e adevărat, batjocur'a cade numai pe referințele, nu și pe dîuare, care nu potu fi atotștiutore. — Din tralte ni-amu tinut datorința de dreptate, a primii acēsta rectificare, după ce amu priimit și ce-va din acūsa; căci cititorii nostri voru fi vedut, că chiaru și atacurile asupr'a noastră le-amu reprodus în dîuariulu nostru. Red.)

cestu nobilu magiaru, celu mai de frunte între cei prinși în Pest'a, a fostu presedinte dietei ungare din Debretin la anul 1849; după aceea a petrecut mai mult ani în arestu politicu; bunurile confiscate i se rededura la 1861. Sot'a lui e o fiia a sentințatulu Louis Battyányi; (după alta versiune nu;) uniculu lui fiu reposă în vîrstă de 20 ani că locoteninte în serviti imperatescu la anul 1860. La diet'a din 1861., de-si alesu de dōne ori, n'a luat parte că deputatu, dar totuși a fostu unulu din corifeii politici ai Pestei. — Despre galanteria sa dedă d. Almási unu documentu nou în dîlele trecute; căci elu e acēla, ce plăti sarutarea din bazarulu damelor pestane cu 1000 f. —

Teatrulu românesc din Cernăuți, după cum ne spune fōia locală „Bucovin'a”, s'a început în 11/13 Martiu cu pies'a „Radu Calomfirescu.” Dram'a sa se fia produsu foarte bine și teatrulu sa fia fostu foarte plin. —

Celu mai bătrănu omu în Pest'a, Ladislau Farkas a reposat în 11 Martiu în etate de 117 ani. —

Principatele române unite.

Cea mai de frunte faima, ce avemu a o anunță din țier'a vecină, e. ca d. Papiu Ilarianu, ministrulu de justiția, după o depesă telegrafică, cerculatore prin foile germane, n'a dimisiunatu, ci a fostu substituitu numai interimalminte — nu scim încă din ce cauză — prin d. Orbescu. Trebuie să ne mirăm de precipitațiunea, cu carea foile coalitiunii, precum d. e. „Romanulu” trambitara în lume cu atât'a emfaza faim'a acēst'a de dimisiunare, ba „Romanulu” se simțise datoriu de a constată, că „caderea” dlui Papiu Ilarianu s'a priimit de multi membri ai Camerei „cu huietă.” — O're în care Camera din Europ'a se mai priimesce scirea dimisiunării unui ministru cu huietă ? —

La Vienn'a a sosit scirea, că n 7/14 Martiu Kossuth, Klapka și Türr, veniti pela Constantinopol, aru fi avut în Galati o 'ntalnire. Se 'ntielege de sine, că scirea acēst'a adăuge și aceea, că intalnirea s'a facut cu voi'a principelui Cuz'a, care, — cum sa nu ? — e amestecat și elu în acēstu complotu. Ba și Garibaldi sa se fia vedut în Roman'a ori Serbi'a. Eata dar de nou Romni'a espusa prin sciri surde și absurde în ochii lumii că vîtr'a revoluțiilor ! — Garibaldi in sa re'torsu la Caprer'a sea și „Press'a” de Vienn'a ni se pare că are foarte dreptu, candu dîce, că ea mai s'aru potă remasi, ca Kossuth, Klapka și Türr sîdu pe pace în Geneva, Parisu și Turinu. —

Mare senzațiune a facut în țiera și în afară o declarațiune — adevărată ori fictivă nu scim — a primulu ministru, d. Cogălniceanu, care aru fi luat o calască din sequestrele monastirescu și s'aru preumblă cu ea pe strătele Bucurescilor, ear interelat în Camera pentru acēst'a, aru fi respuns, că avendu densulu numai 4 galbini pe dî, nu pōte dă 2 galbini pentru calască închiriată și asiă a luat o calască monastirescă pe sēm'a sa.

În articolulu reprodus din M. S. s'au fostu amintitu generalminte mai de toate acțiunile de dincolo de Carpati.

În dîlele din urmă mai aflăm prelungirea sesiunii până la April, că numai sa se pōta luă înainte toate proiectele de lege promise prin mesagi la deschiderea sesiunii prezente. Cetim prin dîuarele române, că sa tinu ședințe și noptea numai spre apōtă termină proiectele, ce e cu anevioia de credintu de la o Camera, carea a putut discuta asiă de puțin în decursu de patru luni. Afară de aceea nu scim ce sa credem de Camera, candu ea va, că cestiunile cele mai grave, cum sunt regularea comunelor, legea rurală și electorală sa se desbata și voteze asiă cu precipitare. Amu fi mandri cu aristocrația boerescu din Roman'a, candu o amu afla de odată mai patriota, mai națională, de cumu amu vedut'o, și amu vedea, că cu cea mare abnegațiune și în celu mai scurtu tempu surprinde țier'a, surprinde națiunea, surprinde Europ'a civilizată. —

Pentru însemnate și curiositate reproducem după „Bucimulu” următoarele :

În ședința de Joi sēr'a s'a continuat desbaterea asupr'a legii comunale. Celu mai mare interesu alu acelei ședințe au fostu spitalele. S'au combatut binefacerile proiectulu sub cuvintulu că îngreuiăza comun'a, și s'a priimit că comunele sa-si facă spitale și guvernulu sa adjute numai pe cele scapate. Asemenea s'a priimit, că comunele sa-si aiba tauri, armasari, berbeci de soi bunu pentru îmbunătățirea rasei animalelor, precum și gradina de dud. Ședința s'a oprită asupr'a drepturilor municipale, ce d. Costăforu și d. Boerescu pretindea a se dă Ovireilor. Din contra d. Vasescu și alții cereă, să se mai restringă și chiaru din drepturile ce au astadi Ovirei, căci au innecat Moldov'a.

În 6. Martiu, ne spune Bucimulu, că sau intemplat unu scandalu evreiescu în Bucuresci în urmă desbaterilor mai susu

amintite. Rabinul provocat se dea informățiunilor asupra proclamațiilor evreiești și portându-se arogant față de guvernul, fu îndreptat să se ducă din țară. Lucrul e încă pendent, să acceptăm rezultatul definitiv.

Despre Bulgaria reproducem din Bucimul:

Bunii nostri vecini Bulgari au mai fondat în România, afara de aceea ce se edită la Braila, o foaie săptămânară de o camu dată, în mare format, în două limbe, bulgară și română, intitulată **Viitoriul**.

Felicităm pe amicii nostri vecini pentru semnele de viață ce dau, și ne felicităm și pe noi pentru ospitalitatea ce putem să le dăm.

O foaie bulgaro-română editată în București rechemă vechiă noastră uniune cu Bulgaria, spre a scote România din grecismul, în care caduse și în care s'a moleșit până a devenit victimă, fără puteri de apărare.

Negreșit ca avuții Bulgari din România și din alte țări voru sprijini această frumoasă imagine a naționalității lor, care nu va fi de loc ostilă guvernului turcesc, ci va apăra numai bulgarismul contră grecismului, care luptă de atâta secul să-l copleșască și nu poate.

Redactorul **Viitoriului** este neobositul patriot bulgar D. Racowski, și colaboratorul său D. Velisson al cărui talent îl cunoaște lectorii nostri.

Pretul abonamentului la **Viitoriul** este doi galbini pe an.

Prospectu politic.

Dupa oficiosa „Cor. Gen. din Viena” ne spun toate ziarele, că Dani'a s'ar fi învoit în cele din urmă a primi un proiect de încetare de arme propus de puterile mari germane pe baza statului quo, cerându-se sistarea înaintării trupelor austro-pruse în Lütland și promițându-se din partea, că pe viitor și dens'a va înceta de a prinde corăbiile nemțesci. Toate foile mari nemțesci se mira de schimbarea ventului că din senin și se mira cum poate lucra astfel Dani'a, al cărei ministru primar dădea mai când, ca numai atunci să fie vorba de învoielă între părțile rebelice, când inimiile voru fi luat capitala Daniei Copenhag'a. Cele mai multe foi sunt asiă dăruite suspicioase asupra statului invins și nu cred în serioșitatea Danilor, ci presupun, că acest'a aru fi o apucatură pentru de a castiga timp pentru preparari nouă și pentru acceptarea unor ocașii mai favorabile.

Ori cum, poate ca diplomația va aduce totu lucrul la o conferință, în care se va discuta deslegarea conflictului între certanti pe o cale împăciuitoare. Dar e de mirat totu cum se voru învoi cele două puteri mari, cari sunt asiă dăruite învingătoare la o încetare de arme pe baza unui status quo, care aru sventura toate speranțele Germaniei, carea din urmă inădeveru după toate ostenețele rebelului de față nu aru profită mai nimica. Acest'a inse o voru înțelegere diplomatică mai bine. Noi se trecem la alte state și adica la Franța, despre carea încă nu se știe ce are de cuget. Aici atențiunea încă totu asupra cestiunii messicane e atentă. Din când în când se răspandesc știrile, că ministrul de finanțe Fould și-aru fi cerut dimisiunea, pe carea omenii politici o esplica că semnu de rebelu. În zilele din urmă cetim și o convorbire profetică între ministrul acest'a și suveranul său Napoleon III, din care aru urmăcea mai grabnică schimbare în ministeriul de finanțe, apoi rebelul.

Fisionomia situației politice din Franța de astăzi nu e togmă asiă martială, după cum voru unii să ni o depingă. De aceea lăsându-se conjecturile despre ceea ce va fi cugetându-l Napoleon al III și ce va cugeta mâine, se aruncă pe un momentu privire pe o pagină mai practică a întimplărilor diurne; înțelegem o programă a unui candidat esit din sinul lucrătorilor, despre care Ost și West ne spune, că cere înainte de toate libertate de presă, fără de aprobare premergătoare decătra guvern, fără de cautiune și fără timbru, dreptu de adunări ca condițiune normală esențială și neapăratu de lipsă pentru exercitarea dreptului de sufragiu universal și alte de felul acest'a, instrucțiune gratuită și obligatorie în școli populare, libertatea instrucțiunii mai înalte etc.

„Franța”, observă totu acel ziar, și iea aventu cel mai bun de a fi unu stat liberu că Angli'a prin o reforma socială multu cuprindătoare, la care reforma se iea inițiativă cea mai puternică chiar decătra clasele cele mai de jos a le poporului. Cătu tempu le trebuie Francesilor pentru asiă ceva, lesne nu se poate spune; dar atât'a e știut, că unu popor sanguinic cum sunt Francesii, știu realiză într'o zi, — precum ne învățăm esperiența — proiecte qualificate de visuri, de aru fi chiar și prin revoluțiune.

Mai departe aflăm, că ducele de Coburg n'aru fi potut reesi cu misiunea sa.

Redactoru răspunditoru **Zacharia Boiu**.

Din Itali'a eră să se verse focul războiului mai când, ba pre Kossuth, Klapka și chiar și pre Garibaldi celu perdut jurnalul i preumblau prin Galați, pecându-și aflăm, că cel din urmă e în insulă Capreră și cei d'antăiu încă nu voru fi departe de Itali'a. Regimul cu toate acestea face pregătiri, poate mai multu că să multămescă partitulu revoluționariu, decâtu de a nelinisi pre alții.

Din câmpulu războiului.

Din Copenhagen se scrie pe cale oficiosa, că bombardementulu fortăreței Frederici s'a început în 5/17 Martiu.

Din Flensburg (Schleswig, nu departe de Düppel) se telegrafă în 6/18 Martiu, că focul asupra șantiurilor dela Düppel s'a reînțepu și se aude o canoană înfricoșată. — „Times” are unu telegramu din 19 Martiu c. n., după care se înținsese o luptă crâncenă dealungulu liniei întregi dela Düppel; Prusii, după resistința eroică din partea Danilor, au luat șantulu Düppel și pozițiunea Tonbjerg, ear pozițiunea Düppel e încă nevătămată. Prusii preponderă cu puterea în multe puncte; artileria lor duse trei miluri. Astăzi a cădu unu colonel daneș, și se aduseră la Sonderburg (insulă Alsen) 70 raniti. Perderea Prusilor e însemnată. Curagiulu Danilor e neșrântu.

O dispozițiune ministerială daneșă ordina, să se redă Hanoveranilor toate naile lor, ce se afla cu embargo (sequestru) în porturile daneșe.

Mai nou.

Dani'a nu numai că nu va șie de conferință și de armistițiu, ci foile lor scriu, că armistițiulu pe baza statului militar de acum aru fi egalu cu nimicirea patriei, și că regimulu, preafiresce, nu-lu poate primi.

Linia de vama între Holstein și Schleswig s'a radicat.

Englizer'a încă totu speră, că Daneșii voru primi propunerile de pace din partea puterilor; discușiunea asupra cauzei germano-daneșe în parlamentu s'au amanat până după Paști.

Din Bucovina o știre înmăcurătoare. În ședința dietală din 7/19 Martiu șeful țerei aduce la cunoștință casei, că M. S. Imperatulu a suspendat robotă preotimii resaritene ortodoxe, și a demandat a se dă preotilor despăgubire din fondulu religiunariu. Diet'a decide a trimite o adresa de mulțumire către Mai. Șea.

PUBLICAREA

banilor incursi la cass'a Asociațiunii pentru eternizarea memoriei poetului A. Muresianu.

Prin staruiri știmabile Dăne Mari'a Popu de Harsianu din Abrudu s'a trimis în dispozițiunea Asociațiunii summa de 36 f. 70 xr. v. a. dela următoarele sorori și dăne române:

a) Irin'a Boeriu 2 f. b) Neti Duc'a 2 f. c) Galu Neti 1 f. în bani suatori, d) Galu Eugenia 1 f. în bani suatori, e) Iosephin'a Popoviciu 2 f. în bani suatori, f) Iuli'a Tobias 1 f., g) Eugeni'a Pressi'a 1 f., h) Mari'a Popu de Harsianu 1. # în natura computat în 5 f. 75 xr. i) Sofi'a Teleki 4 f. k) Susan'a Bulzu 1 f., l) Sofi'a Crisianu 1 f., m) Neti Crisianu 1 f., n) Amali'a Boeriu 3 f., o) Sabina Tobias 2 f. p) Amali'a de Bosiota 1 f., g) Francisca Cumanu 1 f. r) Lazaru An'a Cocu 1 f. s) Emili'a Veltianu 1 f. t) Iuli'a Vasiu 2 f., u) Elen'a și Amali'a Cocu 2 f., v) Remetei Neti 1 f.

Summa totală 36 fl. 70 xr. v. a.

Dela Reverendismulu D. Can. Ștefanu Biliu s'au primitu unu ofertu generos de 4 #.

Dela cass'a Asociațiunii transilvane.

Sabiu în 10 Martiu 1864.

Nr. 1—1 Publicare de concurs.

În comună Curtea e vacanta stațiunea invetiatorească, înzestrată cu emolumentele anuale de 120 f. v. a. 100 p. de clisă, 100 p. de sare, 15 p. de lumini, 20 meti de grâu, 20 meti de cucuruz, 10 stăngeni de lemne, 1½ jugeru de locu de aratură, 1 jugeru de gradina și cortelu liberu.

Doritorii de a cuprinde postul acest'a au de a-și subșterne recursele sale Consistoriulu Diecesanu Temisorean cuviinciosu timbrate și provideute cu Estrasulu de botezu, cu adeverința despre științele absolute, despre șervitiulu de până aci, și despre purtarea șea morala și politica până în 15 Aprila a. c.

Dela șcaunulu protopresviterescu alu Fagetului în 1 Martiu 1864.

Atanasiu Ioanoviciu m. p.

Protopresv. și inspectoru școlar.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecesane.